

**Xakimova Marjona Azamat qizi**

Namangan davlat universiteti tayanch doktoranti

e-mail: [marjona01020304@gmail.com](mailto:marjona01020304@gmail.com)

## **BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARIGA INGLIZ TILINI O'QITISHGA OID AMALDAGI ISLOHOTLAR TAHLILI.**

**Annotatsiya:** ushbu maqolada ta'lim sohasiga oid bo'lgan yangiliklar, "O'zbekiston-2030" harakatlar strategiyasi bo'yicha ta'lim sohasida olib borilayotgan masalalar va ularning ijrosi, boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'qitishdagi yangicha yondashuvlar haqida fikr yuritilgan.

**Kalit so'zlar:** zamonaviy ta'lim, ingliz tilini o'qitishda yangicha yondashuv, yangi avlod darsliklari, xorijiy tajriba, zamonaviy darsliklar 4K modeli.

**Khakimova Marjona Azamat qizi**

Doctoral student of Namangan State University

## **ANALYSIS OF CURRENT REFORMS REGARDING TEACHING ENGLISH LANGUAGE TO PRIMARY CLASS PUPILS.**

**Annotation:** this article contains news related to the field of education, issues being conducted in the field of education according to the action strategy "Uzbekistan-2030" and their implementation, a new approach to teaching English to primary school students approaches are discussed.

**Key words:** modern education, a new approach to teaching the English language, new generation textbooks, foreign experience, modern textbooks 4K model.

**Хакимова Маржона Азамат кизи**

Докторант Наманганского государственного университета

## **АНАЛИЗ СОВРЕМЕННЫХ РЕФОРМ В ОБЛАСТИ ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ УЧЕНИКОВ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ.**

**Аннотация:** в данной статье собраны новости, связанные с сферой образования, вопросы, проводимые в сфере образования согласно стратегии

действий «Узбекистан-2030» и их реализация, обсуждаются новые подходы к преподаванию английского языка учащимся начальных классов.

**Ключевые слова:** современное образование, новый подход к преподаванию английского языка, учебники нового поколения, зарубежный опыт, современные учебники 4К-модели.

“Xorijiy tillarni o‘rgatish bo‘yicha kelajak uchun mustahkam poydevor bo‘ladigan yangi tizimni yo‘lga qo‘yish vaqt-soati keldi.” - deydi o‘zlarining ma‘ruzalarida hurmatli prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son farmoniga muvofiq barcha sohalarni shu jumladan, ta‘limni isloh etish bo‘yicha “O‘zbekiston - 2030” strategiyasi ishlab chiqildi. Quyidagi jadval orqali ta‘limda 2030-yilgacha erishiladigan maqsadlarning samaradorlik ko‘rsatkichlarini ko‘rish mumkin.

## **“O‘ZBEKISTON — 2030” STRATEGIYASI**

| <b>Maqsad</b>                                                                                     | <b>2030-yilgacha erishiladigan maqsadlarning samaradorlik ko‘rsatkichlari</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>I. HAR BIR INSONGA O‘Z SALOHIYATINI RO‘YOBGA CHIQRISHI UCHUN MUNOSIB SHAROITLARNI YARATISH</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>1.1. Ta‘lim tizimi islohotlari</b>                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 3.Umumiy o‘rta ta‘lim tizimini yangi bosqichga olib chiqish.                                      | <p><b>700 ga yaqin nomdagi</b> yangi darsliklar, mashq daftarlari, pedagoglar uchun metodik qo‘llanmalar va mobil ilovalar yaratish.</p> <p>Yangi avlod darsliklari asosida planshetlar uchun <b>1 000 ta</b> multimedia dasturlarini yaratish.</p> <p>Ta‘lim tashkilotlariga har yili <b>500 nafar “til egalari” bo‘lgan xorijiy mutaxassislarni</b> jalb etish.</p> <p>Barcha <b>umumiy o‘rta ta‘lim muassasalarida kasb-hunarlariga o‘rgatish kurslarini</b> joriy etish.</p> <p>Prezident maktablari va ixtisoslashtirilgan maktablarning <b>ta‘lim metodikasini barcha umumiy o‘rta ta‘lim muassasalarining o‘quv jarayonlariga</b> joriy qilish.</p> |

“O‘zbekiston -2030” strategiyasining 3- bandi yani “Umumiy o‘rta ta’lim tizimini yangi bosqichga olib chiqish” bo‘yicha amalga oshirilishi rejalashtirilayotgan ishlarga 2030-yilgacha 700 ga yaqin nomdagi yangi darsliklar, mashq daftarlari, pedagoglar uchun metodik qo‘llanmalar va mobil ilovalar yaratish maqsad qilib qo‘yilgan bo‘lsa joriy yil yakunigacha (2024)

- 1400 ta davlat-xususiy sheriklik asosidagi, shu jumladan oilaviy oilaviy bog‘chalarni tashkil etish;
- 518 ta maktabni rekonstruksiya qilish va 30 ta maktabni yangidan barpo etish va bu orqali 175 ming o‘quv o‘rnini yaratish;
- Maktablar uchun 131 nomdagi yangi darsliklar, mashq daftarlari, o‘qituvchi metodika kitoblarini yaratish;
- O‘lis va chekka hududlarda joylashgan 100 ta umumiy o‘rta ta’lim muassasalari o‘quvchilari uchun bepul avtobuslarni yo‘lga qo‘yish;
- Nodavlat umumta’lim tashkilotlari sonini 470 taga yetkazish<sup>1</sup> bu yil uchun maqsad qilib olindi.

Bundan tashqari, 2030- yilgacha belgilab olingan rejalaridan biri “Yangi avlod darsliklari asosida planshetlar uchun 1000 ta multimedia dasturlarini yaratish” borasida ham jadal ishlar olib borilmoqda. Bunga Yangi avlod darsliklari: boshlang‘ich sinf darsliklarining afzalliklari haqidagi ma’lumotlar misol bo‘la oladi. Bu yil taqdim etilgan boshlang‘ich sinf darsliklari o‘qituvchilar uchun yangilik bo‘ldi. O‘quvchilar kitoblar berilgan kun qanchalik quvonishganini so‘z bilan ta’riflab berib bo‘lmaydi. Haqiqatan ham hozirgi kitoblar avvalgilaridan ancha ustun. Kitobning ko‘rinishi va rang-barang suratlari har bir o‘quvchini o‘ziga qaratoladi. Avvalgi kitoblar ancha qalin va og‘ir edi. Ayni o‘sish davridagi bola uchun bu qator qiyinchiliklarni tug‘dirardi. Yangi darsliklarning choraklarga bo‘lingani o‘quvchini yil davomida ortiqcha yukni ko‘tarib yurishdan xalos qildi. **1-4-sinflar uchun yaratilgan yangi zamonaviy maktab darsliklari 4K modeliga**

---

<sup>1</sup> <https://zamon.uz/detail>

asoslangan innovatsion yondashuvni taqdim etilgan. Ushbu metodologiya bolalarning har tomonlama rivojlanishiga qaratilgan bo'lib, quyidagi asosiy kompetensiyalarni o'z ichiga oladi:

- Kollaboratsiya, kommunikatsiya, kreativ fikrlash va kritik fikrlash o'quvchilarda tanqidiy fikrlash, ijodiy yondashuv, jamoada ishlash va muloqot ko'nikmalarini shakllantiradi.

- O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 726-qaroriga muvofiq ta'lim muassasalarining matbaa mahsulotlari texnik reglament asosida ishlab chiqariladi. Yangi boshlang'ich sinf darsliklari ana shu texnik reglamentning eng maksimal darajasidan ham yuqori sifatda ishlab chiqarilgan. Bu o'z navbatida darslikdan uzoq yil foydalanishga sabab bo'ladi. Ular sifati va chidamlilik darajasi bo'yicha Yevropa poligrafiyasi standartlariga to'liq javob beradi. Darslikning vazni, o'lchami, shriftlari bo'yicha reglament tasdiqlangan va shu talablardan kelib chiqqan holda ishlab chiqarilgan. Darsliklarni ishlab chiqishda bolalar ruhiy holati ham hisobga olinadi. Ularda ijodkorlar va fikrlash qobiliyatini oshirish uchun rasmlar va illyustratsiyalardan keng foydalanilgan. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bola matnlarga nisbatan, tasvirlar orqali ma'lumotni tezroq qabul qiladi. Shu bois yangi darsliklarni yaratishda matnlar bilan birga, rangtasvirlarga ham alohida e'tibor qaratilgan.<sup>2</sup> Yaqin yillardan buyon maktab darsliklarining ijara to'lovisiz berilayotganligi ham juda quvonarli. Ilgari xorij tilidagi darsliklar bo'yicha yetishmovchiliklar bo'lar edi. O'qituvchilar darslikka qo'shib, qo'shimcha adabiyotlar ham sotib olishlari so'ralar edi. Bu yil bunday muammo umuman bo'lgani yo'q.

Ta'lim tashkilotlariga har yili **500 nafar “til egalari” bo'lgan xorijiy mutaxassislarni** jalb etish bo'yicha ham qator ishlar olib borilmoqda. 2023- yildan boshlab ta'lim muassasalariga jami 500 nafardan ziyod xorijiy pedagoglar “til egalari” sifatida ingliz, nemis, fransuz tillaridan dars berish uchun jalb qilingandi. 2024-yildan boshlab esa yana 1500 ta “til egalari” olib kelinishi reja qilingandi.

---

<sup>2</sup> <https://daryo.uz>

Ular yuqori sinf o'quvchilariga Buyuk Britaniyaning "Cambridge University Press", Fransiyaning "Didiyer", Germaniya Federativ Respublikasi "KLETT" nashriyotining darslik va dars o'tilishi belgilangandi.<sup>3</sup> Ta'limdagi islohotlar kundan kunga yaxshilanib bormoqda. Bunday yaratib berilayotgan imkoniyatlar nafaqat ta'lim oluvchilar uchun balki ta'lim beruvchilar uchun ham quvonarlidir.

Zamonaviy boshlang'ich ta'limdagi eng asosiy va ijobiy o'zgarishlarga sabab bo'lgan qarorlardan biri bu O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidentining 2012-yil 10- dekabrda "Chet tillarni o'rganish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida PQ-1815-sonli Qaroridir. Ushbu qaror asosida chet tillarini asosan, ingliz tilini o'zgarish umumiy o'rta ta'lim maktablarining 1-sinflaridan o'yin tarzidagi darslar va og'zaki nutq darslari shaklida, 2-sinfdan boshlab esa, alifbo, o'qish va grammatikani o'qitish yanada rivojlantirish bo'yicha doimiy ishlaydigan muvofiqlashtiruvchi kengash boshchiligidagi ta'lim sohasining barcha yo'nalishlarida beqiyos ko'lamli ishlarni amalga oshirishga kirishildi. Masalan, 2013-2014- o'quv yilidan e'tiboran umumta'lim maktablarining birinchi sinflarida xorijiy tillarni o'yin tarzidagi mashg'ulotlar va og'zaki nutq darslari shaklida uzluksiz o'rgatish yo'lga qo'yildi. Shuningdek, ushbu sinflarga mo'ljallangan darslik hamda o'quv- metodik majmualar yaratildi. Diqqatga molik jihati, birinchi sinflar uchun yaratilgan majmualardagi o'yin-mashg'ulotlarning kichik yoshga mutanosibliigi ta'minlanadi. Bolalar xorijiy til bilan ilk tanishishni salomlashish madaniyati, ranglar va kundalik so'zlarni dialog shaklida o'rganishdan boshladilar. Boshlang'ich sinflarda, ayniqsa, birinchi sinfdagi o'quvchilarga chet tillarni o'rgatishda o'quvchining yoshi, fiziologik, psixologik xususiyatlarini hisobga olish kerak. Qarorda ta'kidlanganidek, birinchi sinflarda o'yin tarzidagi darslar va og'zaki nutq darslari shaklida chet tillarini o'rgatishni amalga oshirish, haqiqatan, kichik yoshdagi o'quvchilarga mosligidir. Ta'limda o'yin texnologiyalaridan foydalanish, eng samarali vositalardan biridir. O'yin davomida ularning tafakkuri, dunyoqarashi, fikrlashi kengayib boradi.<sup>4</sup>

<sup>3</sup> <https://xalqtaliminfo.uz>

<sup>4</sup> Qurbonova M.N. OSHLANG'ICH SINFLARDA INGLIZ TILINI O'QITISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR VA INNOVATSIYALAR

Respublikamizda chet tilining o'qitilishi, chet tili o'qituvchilarining bilim va ko'nikmalarini baholashning umumevropa ramkalari tavsiyanomalari (CEFR) ga mos ravishda yangi usul va talablari ishlab chiqildi. Ma'lumki, darsning turli xil o'yinlar asosida o'tilishi o'quvchilarning imkoniyatlarini namoyish etish, diqqatni jamlash, bilim va ko'nikmalarini oshirish va kuchli bo'lishlarini ta'minlaydi. Bugungi kunda ingliz tili o'qituvchilari Amerika Qo'shma Statlari, Angliya pedagoglari tajribasiga tayangan holda quyidagi innovatsion metodlardan foydalanib kelishmoqda:

—Muammoli vaziyat yechimi (Creative Problem Solving) bu usulni qo'llash uchun hikoyaning boshlanishi o'qib beriladi qanday yakun topishi o'quvchilar, talabalar hukmiga havola qilinadi;

—Quvnoq topishmoqlar (Merry Riddles) o'quvchilarga topishmoqlar o'rgatish Ingliz tilini o'rgatishda muhim ahamiyatga ega, ular o'zlariga notanish bo'lgan so'zlarni o'rganadilar va o'ylab topishmoq javobini topadilar;

—Tezkor javob (Quick answers) o'tilgan dars samaradorligini oshirishda yordam beradi;

—Chigil yozdi (Warm-up exercises) o'quvchilarni darsga qiziqtirish uchun sinfda har xil o'yinlardan foydalanish;

—Pantomima(pantomime) bu usul juda qiyin mavzular tushuntirilishi kerak bo'lgan darsda yoki yozma mashqlar bajarilib, talabalar charchagan paytdafoydalanilsa bo'ladi;

—Hikoya zanjiri(a chain story) usuli o'quvchilarning og'zaki nutqini o'stirishda yordam beradi;

—Rolli o'yinlar (Acting characters) bu usul darsning barcha tiplarida qo'llanilishi mumkin. Hunarga o'rgatish uchun Interpreter, Translator, Writer, Poet kabi kasbdagi kishilar darsda ishtirok etishib o'quvchilar bilan suhbatlashishlari mumkin;

—Allomalar yig'ini (Thinkers meeting) U.Shekspir, A.Navoiy, R.Burns kabi shoirlar va yozuvchilarni taklif qilish mumkin. Bunday paytda ular aytib ketgan hikmatli so'zlardan darsda foydalanish yoshlarni komil inson bo'lib tarbiyalanishiga yordam beradi;

—Rasmlar so'zlaganda(When pictures speak) usuli ancha qulay bo'lib, ingliz tilini o'rgatishda, talaba, o'quvchilarning og'zaki nutqini rivojlantirishda yordam beradi, buning uchun mavzuga oid rasmlardan foydalanish lozim; –Kviz kartochkalari (quiz cards) o'quvchilarning soniga qarab kartochkalar tarqatiladi va hamma talabalar bir vaqtda darsda ishtirok etish imkonini beradibu esa vaqtni tejaydi. Ingliz tili darslarida innovatsion usullarni qo'llash natijasida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlari rivojlanadi, nutqi ravonlashadi, tez va to'g'ri javob berish malakasi shakllanadi.<sup>5</sup> Chet tilini o'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish samaradorlikning oshishiga yordam bera oladi. Misol uchun mashg'ulot davomida chet tildagi video rolikni ko'rish orqali o'rganuvchining eshitish ko'nikmasi yetarli darajada rivojlanadi. Ba'zi bir hollarda esa videolar uchun berilgan izohlar ularning yozish, o'qish va hattoki gapirish ko'nikmalarini o'stirishida ham yetarlicha o'z ta'sirini ko'rsatadi. Shunday hollarda biz kompyuter, magnitafon, proyektor, CD disklar va kassetalardan foydanishimiz mumkin. Bundan tashqari dars davomida zamonaviy metodlar ham talabao'quvchilarning chet tilini o'rganishda ancha yengilliklar yaratadi.Shu o'rinda “klaster”, “baliq skeleti”, “venn diagrammasi”, “rolli o'yinlar”, “aqliy hujum”, “savol-javob” kabi metodlarni aytib o'tishimiz lozim. Har bir metodning qo'llanilishida alohida talaba-o'quvchilar uchun chet tilini osonroq o'rganishda yengillik yaratib beruvchi omillari mavjud. Masalan, aqliy hujum metodini olsak, metod talabani tezroq fikrlashiga va nutqini o'stirishga judaham katta ijobiy ta'sir ko'rsatadi va bir birlari bilan fikr almashish orqali ham dunyoqarashi, fikrlash qobilyati rivojlanadi.<sup>6</sup> Chet til ta'limida sifat va samaradorlikni ta'minlash maqsadida chet tillarni o'rganish/o'rgatish yoshini

<sup>5</sup> Sultonova Venera. BUGUNGI KUNDA YURTIMIZDA CHET TILINI O'QITISHDAGI ISLOHOTLAR SAMARASI

<sup>6</sup> Farida Hamroyeva. CHET TILLARNI O'QITISH BO'YICHA MAMLAKATIMIZDA OLIB BORILAYOTGAN ISLOHOTLAR VA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH// VOLUME 2 | SPECIAL ISSUE 24 ISSN 2181-1784 SJIF 2022: 5.947 | ASI Factor = 1.7

qisqartirish tajribasi ommalashib bormoqda. Bunga «the younger the better / early is better» mazmunidagi tushunchaning keng tarqalganligi sabab bo'ldi. Boshlang'ich ta'lim o'quv dasturiga ingliz tilini kiritish qarori quyidagi xulosalarga asosanib ma'qullangan: Critical Period Hypothesis states that there is a limited developmental period during which it is possible to acquire a language, be it L1 or L2, to normal, nativelike levels. – Kritik Davr Gipotezasi ona tili bo'ladimi, chet tilmi, chet tilda tabiiy nutqqa yaqin darajada egallanishi mumkin bo'lgan chegaralangan rivojlanish davri mavjudligini ta'kidlaydi.

... kichik yoshdagi bolalar yaxshiroq va osonroq o'rganishadi.

...uzoqroq o'rganish davri maktab ta'limi yakuniga qadar malakalarning yuqoriroq darajada egallanishiga olib keladi.

Boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'qitishning: a) psixologik asoslari I.A.Zimnyaya (1991), D.M.Singlton (1995), D.Singlton va L.Ryan (2004), 8 Z.Dorney (2005), P.M.Laytboun, N.Spada. (2006), A.P.Sinelnikov (2009), M.Villiams, R.L.Bedn (2010); b) pedagogik asoslari V.A.Skot, L.X.Yetrberg (1992), S.Xallivel (1993), K.Grant (2002), J.Mun (2005), S.Xorner, V.Rif (2007), A.Pinter (2011), D.Veil, A.Faunteyn (2011); d) metodologik asoslari N.D.Galskova, Z.N.Nikitenko (2004), L.Kamerun (2005), K.T.Linz, D.Nyunen (2005), N.A.Gorlova (2010) kabi olimlar tomonidan nashr ettirilgan adabiyotlarda atroflicha yoritilgan. Sohaga oid adabiyotlarning qisqacha sharhidan ma'lum bo'ladiki, tadqiqotlar turli ta'lim sharoitlarida olib borilgan. Shuningdek, ayrim tadqiqotlarda kichik yoshdagi ingliz tili o'rganuvchilar sifatida maktabgacha ta'lim muassasasi tarbiyalanuvchilari nazarda tutilgan bo'lsa, ayrimlarida 5 yoshdan 12 yoshgacha bo'lgan o'quvchilarga ingliz tili o'qitish jarayoni tadqiqot ob'yekti sifatida tanlangan. Yuqoridagi adabiyotlarda «konsepsiya» atamasi turli tushunchalarni ifodalaydi. Konsepsiya – ilmiy g'oya(lar) ma'nosida ishlatiladi va ta'lim jarayonining har bir nuqtasida xorijiy tillarni o'qitish strategiya va taktikalarni belgilab beradi. Bugungi kunda boshlang'ich ta'limda ingliz tilini o'qitish metodikasi «(Inter)Cultural Awareness», «Language Awareness» va «Humanity» ta'lim konsepsiyalari asosida

rivojlantirilmoqda. (Inter)Cultural Awareness – Madaniyatlararo muloqot konsepsiyasi dastlab Germaniyada shakllantirildi va qisqa vaqtda g‘arb mamlakatlarida ommalashdi. Ushbu konsepsiya asosida ingliz tilini muloqot vositasi sifatida o‘rgatish emas, balki o‘quvchini umumiy va nutqiy rivojlantirish, ya’ni uni ingliz tili va o‘zga madaniyatga qiziqtirish, unda kundalik hayotda duch kelish mumkin bo‘lgan tilga e’tiborli munosabatda bo‘lish va integratsiyalashayotgan Yevropadagi turmush sharoitlariga moslashish ko‘nikmalarini shakllantirish hamda rivojlantirish maqsadi yotadi. «Language Awareness» – konsepsiyasi «Holistic approach» nomi bilan ham ataladi va u ingliz tilini yangi bilimlarni egallash vositasi sifatida o‘zlashtirilishi lozimligini targ‘ib etadi. Ya’ni boshlang‘ich ingliz tili ta’limining maqsadi ingliz tili vositasida hayot haqidagi yangi bilimlarni o‘zlashtirishdir. Lekin M.Villiams va R.Bednlar Vigotskiyning nutq rivojlanish ontogenezi haqidagi nazariyasini «Holistic approach» deb nomlashni ma’qul ko‘rishgan.<sup>7</sup>

O‘zbekistonda «Humanity» (Shaxsga yo‘naltirilgan) konsepsiyasi qabul qilingan va unga muvofiq boshlang‘ich ingliz tili ta’limida o‘quvchiga ta’lim jarayoni va madaniyatlararo kommunikatsiya (muloqot)ning markaziy sub’yekti maqomi beriladi, uning qiziqish va ehtiyojlariga ustuvor ahamiyat qaratiladi. Ingliz tilida nutqiy faoliyat yuritish o‘quvchi shaxsini shakllantirishga yo‘naltiriladi, ya’ni o‘rganilayotgan til sohibi yaratgan madaniy merosni o‘zlashtirishga erishiladi. Tinglab tushunish, gapirish, o‘qish, yozuv jarayonida o‘quvchi oldin egallagan ijtimoiy, madaniy, lisoniy, emotsional tajribasini boyitadi.

Kichik maktab yoshidagi o‘quvchilarni baholash dolzarb muammolardan sanaladi. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining ingliz tilida kommunikativ kompetensiyani A1 darajada egallaganliklarini ob’yektiv aniqlashda murakkab vaziyatlarga duch kelinishi mumkin. Afsuski, ko‘p hollarda boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining so‘zlar, iboralar, qo‘shiq va she‘rlar, sahna ko‘rinishidagi rollarini yod olishlari til o‘rganilganligi va nutqni rivojlanganligi haqidagi yolg‘on tasavvurga sabab

---

<sup>7</sup> Williams M., Burden R. L. Psychology for language Teachers. A social constructivist approach. – L.: Cambridge University Press, 2010. – 40 b.

bo‘ladi. Ingliz tili o‘qitishning suniy ta‘lim sharoitida o‘quvchilarda ingliz tilida fikr shakllantirish va ifodalash usuli sifatida nutqni rivojlantirish katta qiyinchiliklar bilan amalga oshiriladi. Chunki fikrni shakllantirish ichki planda ona tilida sodir bo‘ladi, ifodalash esa tashqi planda ingliz tilda amalga oshiriladi. Agar ingliz tili o‘rganish jarayonida o‘quvchi doimiy ravishda ona til kodini ingliz tili kodiga tarjima qilaversa u til vositalarini o‘rganadi, ingliz tilida fikr ifodalash usulini emas. O‘quvchilarda o‘z-o‘zini baholash ko‘nikmalarini shakllantirishning «language portfolio» metodi ham mutaxassislar (Popham -1999, Chen & Martin – 2000, Stiggins – 2001, A.Pinter – 2006, McMillan - 2007) tomonidan ijobiy baholanmoqda. Yosh davrining o‘ziga xos xususiyatidan kelib chiqib o‘zlashtirish ko‘rsatkichlarini baholashda a) o‘quvchiga shaxs sifatida xayrixoh munosabatda bo‘lish; b) sezilarli natija qayd etilmasada o‘quvchining topshiriqni bajarishga yo‘naltirilgan intilishlariga ijobiy munosabatda bo‘lish; d) topshiriqning qiyinlik darajasidan kelib chiqib yo‘l qo‘yilgan xatolarni aniq tahlil qilish; e) erishilgan natijani yaxshilash bo‘yicha aniq topshiriqlar berish tavsiya etiladi.<sup>8</sup>

#### Foydalanilgan adabiyotlar.

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2012-yil 10-dekabrdagi “Chet tillarini o‘rganish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-1875-sonli qarori.

---

<sup>8</sup> Tajibayev G.Sh. BOSHLANG‘ICH SINFLARDA INGLIZ TILI O‘QITISH./ NAMANGAN — 2019. B. 6-11, 141-142

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 19-maydagi PQ-5117-SON qarori.
3. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining 1997-yil 29-avgustdagi 465-1-sonli "Ta'lim to'g'risida"gi qonunini.
4. Jalolov J.J. Chet til o'qitish metodikasi: Chet tillar oliy o'quv yurtlari (fakultetlari) talabalari uchun darslik. – T.: O'qituvchi, 2012. – 432 b.
5. Qurbonova M.N. OSHLANG'ICH SINFLARDA INGLIZ TILINI O'QITISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR VA INNOVATSIYALAR
6. Sultonova Venera. BUGUNGI KUNDA YURTIMIZDA CHET TILINI O'QITISHDAGI ISLOHOTLAR SAMARASI
7. Farida Hamroyeva. CHET TILLARNI O'QITISH BO'YICHA MAMLAKATIMIZDA OLIB BORILAYOTGAN ISLOHOTLAR VA INNOVATION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH// VOLUME 2 | SPECIAL ISSUE 24 ISSN 2181-1784 SJIF 2022: 5.947 | ASI Factor = 1.7
8. Williams M., Burden R. L. Psychology for language Teachers. A social constructivist approach. – L.: Cambridge University Press, 2010. – 40 b
9. Tajibayev G.Sh. BOSHLANG'ICH SINFLARDA INGLIZ TILI O'QITISH./ NAMANGAN — 2019. B. 6-11, 141-142
10. <https://lex.uz/docs>
11. <https://zamon.uz/detail>
12. <https://kun.uz>
13. <https://xalqtaлимinfo.uz>